

کامل ترین تلخیص جواهر البلاغة

✓ ۳۱۰ پرسش و پاسخ

✓ چکیده مطالب در ۳۵۰ نکته

✓ نمودارهای متنوع

✓ معانی لغات دشوار

✓ نمونه سؤالات امتحانی به همراه پاسخنامه

♦ علی ناصری راد

سرشناسه: هاشمی، احمد، ۱۸۷۸ - ۱۹۴۳ م.

Hashimi, Ahmad

عنوان قراردادی: جواهر البلاغه فی المعانی والبیان والبدیع. برگزیده. فارسی
عنوان و نام پدیدآور: کاملترین تلخیص جواهر البلاغه/ علی نصری راد
مشخصات نشر: مشهد: کتاب شفا، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۴۰۰ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۵۵-۱۱-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: وژنامه.

یادداشت: کتابنامه.

یادداشت: نمایه.

موضوع: زبان عربی - معانی و بیان

موضوع: زبان عربی - بدیع

شناسه افزوده: نصری راد، علی، ۱۳۴۹ - گردآورنده، مترجم

رده بندی کنگره: ۲۰۲۸ PJA ۱۳۹۴ ج ۲ / ۵۲

رده بندی دیویی: ۸۰۸ / ۰۴۹۲۷

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۸۹۱۹۳

نام اثر: تلخیص جواهر البلاغه

علی نصری راد

انتشارات کتاب شفا

چاپ: معین

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۷۵۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

مراکز پخش:

مشهد: انتشارات کتاب شفاء - چهار راه شهدا - خیابان آیت الله بهجت - مجتمع

گنجینه کتاب - طبقه پایین - ۴۰۰۹۱۵۳۰۱۳۷۰۸ - ۱۱۱-۳۲۲۲۰۱۴۳

قم: خیابان ارم - پاساژ ناشران، ۳۷۷۴۴۲۹۸ - ۲۵

قم: خیابان ارم - پاساژ قدس، ۳۷۷۲۳۶۴۵ - ۲۵

قم: خیابان ارم - پاساژ قدس - انتشارات حقوق اسلامی، ۳۷۷۲۴۲۰۰ - ۲۵

قم: خیابان ارم - پاساژ قدس - کتابفروشی حسینی، ۳۷۷۳۷۴۰۵ - ۲۵

قم: خیابان ارم - پاساژ قدس - انتشارات قدس رضوی، ۳۷۷۴۲۰۲۹ - ۲۵

قم: خیابان ارم - پاساژ قدس - انتشارات نهایندی، ۳۷۷۴۰۰۴۷ - ۲۵

قم: خیابان ارم - پاساژ قدس - انتشارات صالحان، ۳۷۸۳۲۷۰۷ - ۲۵

قم: خیابان ارم، کوچه شماره ۱۶ (ارگ) پلاک ۲۳، پخش برادران عزیزاده ۳۷۷۴۱۷۷۰ - ۲۵ -

۹۱۱۲۲۵۱۱۲۷۹

تهران: خیابان انقلاب - مقابل دبیرخانه دانشگاه تهران - بازارچه کتاب - شماره ۱۰ -

انتشارات دلب الاسلامیه ۴۴۱۰۸۴۴۱ - ۶۶۴۰۰۲۱

جهت رعایت حقوق مؤلف و ناشر، از کپی این اثر خودداری فرمایید.

فهرست موضوعات

۱۳	• پیشگفتار
۱۷	• مقدمه نگارنده
۲۷	• مقدمه علوم بلاغت
۲۹	• چکیده مقدمه
۳۱	فصاحت
۳۲	الف) فصاحت کلمه
۳۳	ب) فصاحت کلام
۳۷	ج) فصاحت متکلم
۳۷	بلاغت
۳۸	الف) بلاغت کلام
۳۸	ب) بلاغت متکلم
۳۹	مرز فصاحت و بلاغت
۴۰	علوم بلاغت
۴۱	سبک کلام و انواع آن
۴۳	■ بخش اول: علم معانی
۴۴	• مقدمه بخش اول
۴۶	• چکیده مقدمه
۴۷	تعریف علم معانی
۴۷	موضوع علم معانی
۴۹	فواید علم معانی
۴۹	واضع علم معانی
۵۰	منابع علم معانی
۵۰	اجزای کلام
۵۳	• باب اول: خبر و انواع آن
۵۵	• چکیده باب اول
۵۷	مبحث اول: حقیقت خبر
۵۸	اهداف اصلی گفتن خبر
۵۸	اهداف فرعی گفتن خبر

۶۰	مبحث دوم: چگونگی خبردادن متکلم به مخاطب.....
۶۶	مبحث سوم: جمله اسمیه و جمله فعلیه.....
۶۹	• باب دوم: انشاء و انواع آن.....
۷۱	• چکیده باب دوم.....
۷۳	تعریف و اقسام انشاء.....
۷۵	مبحث اول: امر.....
۷۸	مبحث دوم: نهی.....
۷۹	مبحث سوم: استفهام.....
۸۶	مبحث چهارم: تمني.....
۸۸	مبحث پنجم: نداء.....
۹۰	نکات پایانی باب اول.....
۹۰	نکته اول (جان بینی خبر به جای انشاء.....
۹۱	نکته دوم (جانشینی انشاء به جای خبر.....
۹۳	• باب سوم: احوال مستدالیه.....
۹۵	• چکیده باب سوم.....
۹۸	مبحث اول: ذکر مستدالیه.....
۱۰۰	مبحث دوم: حذف مستدالیه.....
۱۰۲	مبحث سوم: معرفه آوردن مستدالیه.....
۱۰۳	فصل اول: معرفه آوردن مستدالیه به شکل ضمیر.....
۱۰۶	فصل دوم: معرفه ساختن مستدالیه به علمیت.....
۱۰۸	فصل سوم: معرفه آوردن مستدالیه به شکل اسم اشاره.....
۱۱۰	فصل چهارم: معرفه آوردن مستدالیه به شکل اسم موصول.....
۱۱۱	فصل پنجم: معرفه ساختن مستدالیه با «أل».....
۱۱۴	فصل ششم: معرفه ساختن مستدالیه به وسیله اضافه.....
۱۱۵	مبحث چهارم: نکره آوردن مستدالیه.....
۱۱۶	مبحث پنجم: مقدم آوردن مستدالیه.....
۱۱۸	مبحث ششم: مؤخر آوردن مستدالیه.....
۱۱۹	• باب چهارم: احوال مستند.....
۱۲۱	• چکیده باب چهارم.....
۱۲۲	مبحث اول: ذکر و حذف مستند.....

۱۲۴	مبحث دوم: معرفه یا نکره آوردن مسند
۱۲۵	مبحث سوم: تقدیم یا تأخیر مسند
۱۲۹	• باب پنجم: اطلاق و تقييد
۱۳۲	• چکیده باب پنجم
۱۳۴	معنا و جرای اطلاق و تقييد
۱۳۵	مبحث اول: تقييد با صفت
۱۳۶	مبحث دوم: تقييد با تأکید
۱۳۶	مبحث سوم: تقييد با عطف بیان
۱۳۷	مبحث اول: ارم: تقييد با عطف نسق (عطف به حروف)
۱۳۸	مبحث پنجم: تقييد با بدل
۱۳۸	مبحث ششم: تقييد با ضمير فصل
۱۳۹	مبحث هفتم: تقييد با ناسخ
۱۴۱	مبحث هشتم: تقييد با شرط
۱۴۵	مبحث نهم: تقييد به نفی
۱۴۶	مبحث دهم: تقييد به مفعول های پنج گانه مانند آنها
۱۴۶	نکته (۱) ذکر و حذف مفعول ها
۱۴۸	نکته (۲) علت نیاوردن مفعول ها و ساير عوامل
۱۴۹	• باب ششم: احوال متعلقات فعل
۱۵۰	• چکیده باب ششم
۱۵۱	مبحث اول: مقدم آوردن متعلق ها بر دو رکن جمله
۱۵۲	مبحث دوم: مقدم آوردن متعلق ها بر فاعل
۱۵۳	• باب هفتم: قصر
۱۵۵	• چکیده باب هفتم
۱۵۶	تعريف قصر و معرفي طرفين آن
۱۵۷	مبحث اول: روش های قصر
۱۵۸	جایگاه مقصور عليه در روش های قصر
۱۶۰	مبحث دوم: تقسيم قصر از لحاظ حقيقت و واقع
۱۶۲	مبحث سوم: قصر صفت بر موصوف و قصر موصوف بر صفت
۱۶۴	مبحث چهارم: قصر افراد، قصر قلب و قصر تعيين
۱۶۵	• باب هشتم: وصل و فصل

۱۶۷.....	• چکیده باب هشتم
۱۶۸.....	مقدمه: تعریف وصل و فصل، و بلاغت وصل
۱۷۰.....	مبحث اول: مواضع وصل
۱۷۱.....	مبحث دوم: مواضع فصل
۱۷۳.....	نکته: انواع جامع در وصل
۱۷۵.....	• باب نهم: ایجاز، اطناب و مساوات
۱۷۷.....	• چکیده باب نهم
۱۸۰.....	تعریف مساوات، اطناب و ایجاز
۱۸۰.....	مبحث اول: ایجاز و اقسام آن
۱۸۴.....	مبحث دوم: اطناب و اقسام آن
۱۹۰.....	مبحث سوم: مساوات
۱۹۰.....	خاتمه باب نهم
۱۹۱.....	اول: التفات
۱۹۳.....	دوم: قلب
۱۹۳.....	سوم: جانشینی مضارع و ماضی، جاء، بکدیگر
۱۹۴.....	چهارم: تغلیب
۱۹۵.....	■ بخش دوم: علم بیان
۱۹۶.....	• مقدمه بخش دوم
۱۹۷.....	• چکیده مقدمه بخش دوم
۱۹۸.....	تعریف علم بیان
۱۹۹.....	موضوع علم بیان
۲۰۰.....	واضع علم بیان
۲۰۰.....	فوائد علم بیان
۲۰۱.....	• باب اول: تشبیه
۲۰۳.....	• چکیده باب اول
۲۰۵.....	مقدمه
۲۰۵.....	تعریف تشبیه و بیان ارکان آن
۲۰۶.....	مبحث اول: تقسیم تشبیه به اعتبار طرفین
۲۰۶.....	یک: تقسیم طرفین تشبیه به لحاظ حسی و عقلی بودن
۲۰۷.....	دو: تقسیم تشبیه به اعتبار مفرد و مرکب بودن طرفین

۲۰۹	سه: تشبیه ملفوف، مفروق، تسویه و جمع
۲۱۰	مبحث دوم: تقسیم‌های تشبیه به اعتبار وجه شبه
۲۱۲	موارد تشبیه تمثیل
۲۱۳	ادوات تشبیه
۲۱۴	مبحث سوم: تشبیه مرسل و تشبیه مؤکد
۲۱۵	مبحث چهارم: تشبیه بلیغ و تشبیه غیر بلیغ
۲۱۵	فوائد تشبیه
۲۱۸	تشبیه به غیر روش‌های اصلی
۲۱۸	یک تشبیه ضمنی
۲۱۸	سوی تشبیه مقلوب
۲۱۹	مبحث پنجم: تشبیه قبول و تشبیه مردود
۲۲۰	مراتب تشبیه
۲۲۰	بلاغت تشبیه
۲۲۱	• باب دوم: مجاز
۲۲۳	• چکیده باب دوم
۲۲۷	مقدمه: انواع مجاز و جایگاه مجاز، بلاغ
۲۲۷	لغت مجاز و انواع مجاز اصطلاحی
۲۲۸	جایگاه مجاز در بلاغت
۲۲۸	مبحث اول: تعریف مجاز لغوی و انواع آن
۲۳۰	مبحث دوم: مجاز مفرد مرسل
۲۳۴	مبحث سوم: مجاز عقلی و علاقه‌های آن
۲۳۷	بلاغت مجاز مرسل و مجاز عقلی
۲۳۸	مبحث چهارم: مجاز مفرد استعاره‌ای
۲۳۸	مقدمه
۲۳۸	تعریف استعاره و بیان ارکان آن
۲۴۰	فصل اول: استعاره تصریحیه و استعاره مکنیه
۲۴۳	فصل دوم: استعاره تحقیقیه و استعاره تخیلیه
۲۴۴	فصل سوم: استعاره اصلیه و استعاره تبعیه
۲۵۳	فصل چهارم: استعاره عنادیه و استعاره وفاقیه
۲۵۵	فصل پنجم: استعاره عامیه و استعاره خاصیه

فصل ششم: استعاره مرشحه، استعاره مجردة و استعاره مطلقه.....	۲۵۵
مبحث پنجم: مجاز مرسل مرکب.....	۲۵۷
مبحث ششم: مجاز مرکب به روش استعاره تمثیلیه.....	۲۵۸
بلاغت انواع استعاره.....	۲۶۰
• باب سوم: کنایه.....	۲۶۱
• چکیده باب سوم.....	۲۶۳
تعریف کنایه.....	۲۶۴
انواع کنایه.....	۲۶۵
بلاغت کنایه.....	۲۶۹
جمع بنی: اث علم بیان در ارائه معانی.....	۲۷۰
■ بخش سوم: علم بدیع.....	۲۷۳
• مقدمه بخش سوم.....	۲۷۴
• چکیده مقدمه.....	۲۷۴
تعریف علم بدیع.....	۲۷۵
واضع علم بدیع.....	۲۷۶
• باب اول: محسنات معنوی.....	۲۷۷
• چکیده باب اول.....	۲۷۹
(۱) توریه.....	۲۸۴
(۲) استخدام.....	۲۸۵
(۳) استطراد.....	۲۸۶
(۴) افتنان.....	۲۸۶
(۵) طباق.....	۲۸۷
(۶) مقابله.....	۲۸۷
(۷) مراعات النظیر.....	۲۸۸
(۸) ارداد.....	۲۸۹
(۹) ادماج.....	۲۸۹
(۱۰) مذهب کلامی.....	۲۹۰
(۱۱) حسن تعلیل.....	۲۹۱
(۱۲) تجرید.....	۲۹۱
(۱۳) مشاکله.....	۲۹۳

۲۹۳	 (۱۴) مزاجت
۲۹۴	 (۱۵) لف و نشر
۲۹۵	 (۱۶) جمع
۲۹۵	 (۱۷) تفریق
۲۹۶	 (۱۸) تقسیم
۲۹۶	 (۱۹) جمع با تفریق
۲۹۷	 (۲۰) جمع با تقسیم
۲۹۷	 (۲۱) مبالغه
۲۹۸	 (۲۲) مغایر
۲۹۹	 (۲۳) تکید بح بما یثبیه الذم
۲۹۹	 (۲۴) تأکید بح بما یثبیه الذم
۳۰۰	 (۲۵) توجیه
۳۰۱	 (۲۶) نفی الشیء با یجابیه
۳۰۲	 (۲۷) قول به موجب
۳۰۳	 (۲۸) انتلاف لفظ با معنا
۳۰۳	 (۲۹) تفریع
۳۰۳	 (۳۰) استتباع
۳۰۴	 (۳۱) سلب و ایجاب
۳۰۴	 (۳۲) ابداع
۳۰۵	 (۳۳) اسلوب حکیم
۳۰۶	 (۳۴) تشابه اطراف
۳۰۷	 (۳۵) عکس
۳۰۸	 (۳۶) تجاهل عارف
۳۰۹	 • باب دوم: محسنات لفظی
۳۱۱	 • چکیده باب دوم
۳۱۴	 (۱) جناس
۳۲۳	 (۲) تصحیف
۳۲۳	 (۳) ازدواج
۳۲۳	 (۴) سجع
۳۲۵	 (۵) موازنه

۳۲۵	 (۶) ترصیع
۳۲۶	 (۷) تشریع
۳۲۷	 (۸) لزوم ما لایلزم
۳۲۸	 (۹) ردّ العُجُز علی الصدر
۳۲۹	 (۱۰) ما لایستحیل بالانعکاس
۳۲۹	 (۱۱) موارد
۳۳۰	 (۱۲) ائتلاف لفظ با لفظ
۳۳۰	 (۱۳) تسمیط
۳۳۱	 (۱۴) انسجام یا سهولت
۳۳۱	 (۱۵) آهنگ
۳۳۳	 • خاتمهٔ نیم بدیع: سقّت‌های شعری و توابع آن
۳۳۵	 • چکیدهٔ خاتمه
۳۳۶	 سقّت‌های شعری
۳۳۹	 توابع سقّت‌های شعری
۳۴۵	 • خاتمهٔ کتاب: تطبیق قواعد بلاغی بدیع، نمونه از آیات قرآن کریم
۳۴۶	 جهت نخست: فصاحت آیه شریفه
۳۴۶	 جهت دوم: از منظر علم معانی
۳۵۳	 جهت سوم: از منظر علم بیان
۳۵۶	 جهت چهارم: از منظر علم بدیع
۳۵۸	 • ضمائم
۳۵۸	 ضمیمهٔ نخست: معانی لغات
۳۸۰	 ضمیمهٔ دوم: لغات کتاب به ترتیب حروف الفبا
۳۸۶	 ضمیمهٔ سوم: معانی لغوی و برابره‌های فارسی اصطلاحات
۳۸۹	 ضمیمهٔ چهارم: نمونه‌سؤالات امتحانی
۳۹۴	 • پاسخنامه
۳۹۵	 • نمایهٔ اصطلاحات و اعلام
۴۰۰	 • منابع و مراجع

پیشگفتار

این اثر، محتوای کتاب جواهر البلاغة را در قالبی کوتاهتر، و نظام‌یافته‌تر بیان می‌کند. هدف کلی این نگارش، افزایش سرعت و سهولت فراگیری و زمینه‌سازی برای فراگیری بهتر و پایداری بیشتر مطالب در ذهن دانش‌پژوهان است. برای رسیدن به این هدف، ویژگی‌های زیر این اثر رعایت شده است:

الف) این نوشتار نه تنها شامل همه مطالب اصلی جواهر البلاغة است و به‌ندرت، از مطالب اصلی کاسته شده است. همچنین، بیشتر با کاستن مثال‌های اضافی انجام شده است. تلاش بر این بوده که برای هر مطلب، وقایع، دست‌کم یک مثال آورده شود، هرچند در برخی موارد، چند مثال نیز آمده است.

ب) از اهداف اصلی این اثر، دسته‌بندی دقیق و نموداری مطالب است، به گونه‌ای که در یک نگاه سریع بتوان مطلب را دریافت. این ویژگی، ساختار مطلب را در ذهن، تصویرسازی می‌کند و سهولت فراگیری و تمرکز بر کلمات و جملات اصلی و محوری را بیشتر می‌کند.

ج) گذشته از ارائه مطالب به شکل نموداری، از قالب پرسش و پاسخ نیز استفاده شده است. این روش، اولاً: مطالب را به لقمه‌های کوچک، تقسیم و فرایند یادگیری را آسان‌تر می‌کند و ثانیاً: ذهن را برای دریافت پاسخ، مشتاق نموده و باعث تمرکز بیشتر بر مطلب و یادگیری دقیق‌تر آن می‌شود.

د) سعی شده در بیان مطالب، از روان‌ترین عبارت برای رساندن مقصود مؤلف استفاده شود. از این رو، ممکن است در ترجمه برخی اشعار و مثال‌ها، معادل یک واژه

(ترجمه تحت اللفظی) نیامده باشد؛ مثلاً ممکن است واژه جمع به صورت مفرد و یا اسم فاعل به صورت فعل ترجمه شده باشد. هدف از به کارگرفتن این شیوه، هماهنگی بیشتر ترجمه با زبان مقصد (زبان فارسی) و شفاف‌تر شدن مطلب است. گفتنی است در ترجمه آیات، بیشتر از ترجمه حضرت آیت الله مکارم شیرازی دام‌الله استفاده شده است.

هـ) در برخی موارد، مثال‌هایی از بلاغت در زبان فارسی آورده شد تا آموزه‌های علوم بلاغت، برای فراگیران، ملموس‌تر باشد؛ زیرا بسیاری از مباحث علوم بلاغت، میان زبان عربی و فارسی، مشترک است. در بسیاری از موارد، ترجمه مثال‌ها، دارای همان خصوصیات بلاغی متن عربی است؛ مانند بسیاری از مثال‌هایی که در علم بیان ذکر می‌شود. لذا در این نوع موارد، ضرورتی برای ذکر مثال فارسی نیست، اما درباره علم بدیع، تقریباً برای همه آرایه‌ها، بدیعی (بجز مواردی اندک) مثال فارسی آمده است.

و) با این که این اثر، تلخیص به و بنای شرح ندارد، در برخی موارد، توضیحاتی لازم به نظر رسیده که در پارقرقی آمده است. البته، این توضیحات، از نظر حجم پاورقی‌ها، در رتبه سوم قرار دارند و رتبه اول و دوم از آن مثال‌های فارسی است. سعی شد از آمیختن توضیحات و نیز ترجمه‌ها و مثال‌های فارسی با متن کتاب، خودداری شود تا مانعی برای سرعت فراگیری ایجاد نشود؛ هرچند در برخی مواردی (به جهت تنظیم نمودارها در صفحات) به خاطر لزوم همراهی ترجمه با متن (ترجمه مثال در متن آمده است).

ز) در آغاز هر باب، چکیده مطالب آن باب آمده است. این قسمت هم برای پیش مطالعه، مناسب است و هم برای تکرار مطالب بعد از فراگیری آن باب، چنانکه مرور سریعتر مطالب را نیز امکان‌پذیر می‌کند.

ح) وجود مثال‌های فراوان در جواهر البلاغة از یک سو و استفاده مؤلف از ادبیات امروزی عربی از سوی دیگر، باعث شده در این کتاب، لغات جدید فراوانی راه یابد. این امر، مستلزم نیاز بیشتر دانش پژوهان - و حتی اساتید محترم - به مراجعه به کتابهای لغت

(و صرف وقت بیشتر) است. از این رو، مناسب به نظر رسید که مجموعه لغات دشوار کتاب به همراه معنای آنها در بخشی جداگانه آورده شود. این مجموعه، ابتدا در یک ضمیمه، بر اساس عناوین باب‌ها و نیز شماره صفحات، و در ضمیمه دیگر به صورت الفبایی آورده شد. هدف از تهیه این قسمت، گذشته از تسهیل، آن بود که زمینه فراگیری بهتر واژگان کتاب فراهم شده و با امکان تکرار آنها گنجینه معلومات لغوی دانش‌پژوهان غنی‌تر گردد.

ط. د. ن. و معنای لغوی و برابره‌های فارسی اصطلاحات علوم، ویژگی مثبتی است که هم می‌تواند مفاد اصطلاحات را شفاف‌تر ساخته و هم به غنای زبان فارسی بیفزاید. از این رو، در ضمیمه‌ای دیگر، معانی لغوی و برابره‌های فارسی برخی از اصطلاحات موجود در این اثر افزوده شد.

ی) آگاهی از تاریخچه پیدایش و تحول هر علم، نقشی اثرگذار در فهم محتوای آن علم و رصد کاستی‌ها و مشکلات آن دارد. با توجه به این نکته، نگارنده در مقدمه، با بررسی کوتاه تاریخچه این علم، سعی نموده، به سیر تحول علوم بلاغت را بیان و برخی کاستی‌های موجود در محتری علوم بلاغت را یادآوری کند و به برخی کاستی‌ها در آموزش و فراگیری این علوم و راه حل آنها اشاره نماید.

گفتنی است، برخورداری کتاب جواهر البلاغة از مزایای ارزنده نگارشی، باعث شده این کتاب، از میان سایر کتابهای بلاغی فراوانی که در دوره معاصر به رشته شده، به عنوان متن درسی انتخاب شود. البته، همراه با این رواج و گسترش، نسخه‌های متعددی از آن فراهم شده است که با یکدیگر در برخی مطالب، اختلافات جزئی دارند. مرکز تدوین متون درسی حوزه‌های علمیه نیز با تغییراتی اندک نسبت به نسخه اصلی، اقدام به تهیه یکی از این نسخه‌ها نموده است. این نسخه با تحقیق و ویرایش آقایان سید کاظم شامیری اصفهانی، عبد الحمید مردانی، محمد عبد الحمید و نور الله عطاردی طهرانی فراهم شده است. نوشته پیش‌رو بر پایه همین متن (چاپ پنجم، پاییز ۱۳۹۳) نوشته شده

است. با این حال، چنانکه اشاره شد، تفاوت این نسخه‌ها جزئی است. از این رو، اثر حاضر، قابل استفاده برای تمام کسانی است که از نسخه‌های متفاوت جواهر البلاغة استفاده می‌کنند.

باری، این نوشتار، ضمن داشتن ویژگی‌های یادشده، خالی از کاستی نیست. نگارنده، از یاری و راهنمایی شما خواننده گرامی در رفع کاستی‌ها و تکمیل این اثر، استقبال و پیشاپیش تشکر می‌کند.

علی ناصری راد

دیماه ۱۳۹۴

Ali.naserirad@chmail.ir
Alinaserirad@gmail.com

www.ketab.ir